

аналізувати комунікації та трафік в мережі, щоб виявити спроби втручання в системи управління повітряним рухом та інші системи безпеки авіації. ШІ може бути використаний для постійного моніторингу систем безпеки на борту повітряних судів, він може керувати системами сигналізації та попередження в реальному часі, надсилаючи тривожні повідомлення та інструкції при виявленні потенційних загроз.

ШІ може слугувати значному покращенню як безпеки авіаційної галузі в цілому, так і здатності систем безпеки авіації до виявлення, аналізу та реагування на загрози та потенційні правопорушення, сприяючи підвищенню рівня безпеки в цій важливій галузі. Використання ШІ у сфері авіаційної безпеки має великий потенціал для покращення безпеки польотів та запобігання авіаційним пригодам. Завдяки аналізу даних та автоматизації процесів безпеки ШІ може ефективно виявляти загрози та попереджати про можливі ризики. Однак, використання ШІ також стикається з викликами та обмеженнями, які потребують уваги та подальшого дослідження. Загалом, ШІ може стати потужним інструментом для покращення авіаційної безпеки і забезпечення безпеки авіаційної галузі.

Підсумовуючи вказане, необхідно відмітити, що використання ШІ в сфері авіаційної безпеки є важливим напрямком розвитку сучасної авіації. Він дозволяє покращити безпеку польотів, зменшити ризики та забезпечити більш ефективний контроль над авіаційною інфраструктурою. З розвитком технологій можна очікувати ще оптимізації такого феномена як авіаційна безпека.

УДК 347.463(043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Гайдаренко П.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАКОННОСТІ В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ

В сучасних умовах авіаційна галузь в Україні відіграє ключову роль у забезпеченні транспортного сполучення та економічного розвитку країни. Забезпечення безпеки та законності в цій сфері має величезне значення як для громадян, так і для національної безпеки загалом.

Прокуратура України співпрацює з іншими службами, такими як Державна служба авіаційного нагляду, поліція та інші органи, щоб спільно забезпечувати безпеку та законність в авіаційній галузі. У статті 119 Повітряного кодексу України зазначено, що з метою забезпечення проведення розслідування Експертна установа з розслідування авіаційних подій взаємодіє з відповідними центральними органами виконавчої влади, зокрема уповноваженим органом з питань цивільної авіації, з органами місцевого самоврядування, Службою безпеки України, органами прокуратури та Національної поліції відповідно до встановленого Кабінетом Міністрів України порядку [1]. У положенні про взаємодію в контрольованій зоні аеропортів та авіапідприємств щодо забезпечення авіаційної безпеки, затвердженого Міністерством транспорту України, зазначено, що «Органи прокуратури здійснюють нагляд за додержанням законності в діях посадових осіб по забезпеченню вимог авіаційної безпеки та у разі необхідності беруть участь у розслідуванні подій, пов'язаних з порушенням цих вимог» [2].

Прокуратура веде контроль за дотриманням законодавства авіаційними компаніями, включаючи безпекові стандарти та вимоги до обслуговування пасажирів. Це сприяє запобіганню авіаційним аваріям та інцидентам. Також прокуратура веде постійний контроль за діяльністю авіаційних компаній. Це охоплює такі аспекти, як технічний стан літаків, якість підготовки пілотів та екіпажу, дотримання стандартів безпеки в аеропортах, обслуговування пасажирів тощо. Контроль допомагає попереджати авіаційні аварії та забезпечувати високий рівень безпеки. Якщо розглянути наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації «Про затвердження Правил розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами в Україні», то зможемо виявити безпосередню участь прокуратури у цій сфері сумісно з іншими органами: медична група виконує такі функції: здійснює пошук пасажирів, що загинули, та їх евакуацію з місць АП за участю представника органів прокуратури та внутрішніх справ; організовує спільно з органами прокуратури проведення судово-медичних та інших спеціальних розслідувань останків загиблих пасажирів для встановлення причин смерті, а також причин і характеру тілесних ушкоджень та інших порушень здоров'я; організовує спільно з органами прокуратури розпізнавання останків загиблих, у разі необхідності вносить пропозиції про їх кремацію; визначає вплив особливостей конструкції ПС, умов польоту, засобів і методів рятування, що пов'язані з АП, на виживання пасажирів,

характер отриманих травм. Не менш важливим є пункт 10 «Видачу збереженого вантажу, пошти, багажу, особистих речей, цінностей та документів пасажирів чи знищення решти комерційного завантаження, які стали непридатними, здійснює організація ЦА, на базі якої проводилось розслідування, тільки з дозволу органів прокуратури» [3].

Прокуратура має повноваження проводити розслідування авіаційних подій, аварій та інцидентів. Це допомагає встановлювати причини подій, визначати винуватців та забезпечувати дотримання законодавства в авіаційній галузі. Це включає в себе збір доказів, вислухання свідків, аналіз записів з «чорних ящиків» літаків і інші слідчі процедури. Мета розслідування - встановити причини подій, визначити винуватців і, в разі необхідності, подати їх до суду.

Не менш важливим є й те, що прокуратура виступає захисником прав та інтересів громадян у випадках, коли їхні права порушуються в авіаційній галузі, наприклад, при відмові відшкодування шкоди в разі затримок чи скасування рейсів. Це також може включати в себе вирішення спорів між авіапасажирами та авіакомпаніями, особливо щодо відшкодування затрат у разі затримок чи скасування рейсів [4].

Прокуратура України відіграє важливу та різноманітну роль в забезпеченні безпеки та законності в авіаційній галузі. Її функції охоплюють ведення ретельних розслідувань авіаційних подій, контроль за діяльністю авіаційних підприємств, проведення аудитів для перевірки дотримання законодавства, захист прав та інтересів громадян у сфері авіації, та співпрацю з іншими відомствами для спільного забезпечення безпеки та законності.

Отже, ці аспекти прокурорської діяльності в авіаційній галузі об'єднуються з метою запобігання авіаційним аваріям та інцидентам, забезпечення дотримання високих стандартів безпеки та якості обслуговування, а також захисту прав пасажирів та інших учасників авіаційного процесу. Робота прокуратури сприяє розвитку безпекового та законного авіаційного сектору в Україні, де надавання послуг пасажиром і перевезення вантажів відбувається відповідно до найвищих стандартів і допомагає забезпечити захист прав та інтересів усіх учасників авіаційного ринку.

Література

1. Повітряний кодекс України: від 16 вер. 2011 р. № 48-49. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 24.10.2023).

2. Про взаємодію в контрольованій зоні аеропортів та авіапідприємств щодо забезпечення авіаційної безпеки: Наказ від 16 квіт. 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0207-97#Text> (дата

звернення: 24.10.2023).

3. Про затвердження Правил розслідування авіаційних подій з цивільними повітряними суднами в Україні: Наказ від 12 груд. 2001 р. № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1088-01#Text> (дата звернення: 24.10.2023).

4. Сірко Богдан. Наглядова діяльність транспортного прокурора: сучасний стан і перспективи розвитку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2011. 22 с.

УДК 343.1(043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Герасименко О.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗНИЩЕННЯ ЛІТАКА АН-225 «МРІЯ» – РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОКУРАТУРИ

АН-225 «Мрія» – найбільший та найпотужніший у світі транспортний літак, створений київським КБ імені Антонова. Створювався для перевезення об'єктів космічної промисловості, важливою характеристикою якого була здатність транспортувати надважкі й надгабаритні вантажі, як усередині, так і на зовнішній підвісці. Останні 20 років літак виконував перевезення гуманітарних великогабаритних вантажів до місць, що постраждали від стихійних лих: землетрусів, цунамі, ураганів. Також його неодноразово було залучено до перевезень обладнання для гуманітарних місій та транспортування військового забезпечення, що говорить про його особливу значущість. За час свого існування АН-25 «Мрія» сотні разів встиг увійти в книгу рекордів Гіннеса, стати національною гордістю та найбільшим досягненням України в авіації.

24 лютого 2022 року почалося повномасштабне вторгнення збройних сил російської федерації на територію України. Аеропорт «Антонов» у Гостомелі став однією з перших цілей окупантів під час вторгнення. 27 лютого в результаті повітряної атаки ворожих військ на аеропорт літак «Мрія» згорів.

27 лютого 2023 року Офіс Генерального Прокурора на своєму сайті повідомив про знищення літака та заявив про початок розслідування: «Внаслідок атаки збройних сил російської федерації артилерійським обстрілом військового аеродрому «Антонов» у Гостомелі Київської області знищено унікальний цивільний літак АН-225 «Мрія». За процесуального керівництва Київської обласної